

Jazyková nerovnost a jazyková diskriminace v české společnosti: Ostrava vs. Praha
Posudek bakalářské práce

Bakalářská práce **Sylvie Drkošové** je věnována problematice jazykové nerovnosti a jazykové diskriminace v české společnosti. Zaměřuje se přitom na rozdíl v hodnocení mluvčích pražské a ostravské mluvy.

Práce je rozdělena do tří kapitol. V první kapitole autorka shrnuje vybranou literaturu k problematice jazykové nerovnosti a diskriminace. V druhé kapitole se věnuje společenské a jazykové situaci v České republice, přičemž se zaměřuje na Prahu a Ostravu. Třetí, hlavní část práce pak představuje autorčin vlastní výzkum.

Největší slabinou práce je paradoxně něco, za co autorka nemůže, a to dosavadní popis užívání češtiny v Praze a v Ostravě. Ten je totiž buď impresionistický (z prací, jež autorka cituje např. Sgall – Hronek, 1992) anebo založený na metodách a poznatcích tradiční dialektologie (např. Šrámek, 1997; Davidová et al., 1997), které jsou založeny především na jevy diferenční a neposkytují nám úplnou představu o jazykové kompetenci a performanci mluvčích na daných místech. Druhá část předkládané bakalářské práce je tak určitým způsobem problematická, protože je otázka, nakolik poznatky v ní zmiňované odpovídají realitě.

Dalším problematickým rysem práce je zacházení s termíny jazykový předsudek, jazyková nerovnost a jazyková diskriminace. Zdá se mi, že autorka tyto termíny nepoužívá zcela jednoznačně a někdy je obtížné pochopit, jaký je mezi nimi v autorčině pojetí rozdíl. Domnívám se proto, že by bylo vhodné, kdyby se v rámci obhajoby tyto termíny pokusila přesně definovat (ideálně ve vztahu k vlastnímu výzkumu).

Kladem práce je jistě autorčina slušná obeznámenost se zahraniční literaturou, kterou byla schopna solidně sumarizovat.

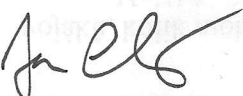
V rámci vlastního výzkumu autorka použila techniku spojených masek a pomocí precizní statistické analýzy došla k závěru, že ostravská mluva je hodnocena lépe než pražská mluva (respektive obecná čeština), a to jak ostravskými, tak pražskými mluvčími v obou situačních kontextech. Na tomto základě autorka dochází k závěru, že v České republice existuje jazyková diskriminace a že ostravští mluvčí jsou oproti pražským mluvčím zvýhodněni, když se ucházejí o pracovní pozici učitele anebo pomocné síly v mzdové úctárně. Toto zobecnění se mi nezdá zcela přesvědčivé, jelikož nemusí nutně platit, že by mluvčí z Prahy mluvil například při pracovním pohovoru výhradně obecnou češtinou (korektnější by tak bylo říci, že použití obecné češtiny u pracovního pohovoru je hodnoceno negativněji než použití ostravštiny). Zkreslovat výsledky rovněž může samotné zadání, protože respondenti byli instruováni, že jednotliví mluvčí si měli za úkol přečíst a zapamatovat text, který poté měli přednést. Je možné, že obecně české prvky byly v takovémto případě hodnoceny hůře, než by byl hodnocen „přirozený“ projev v obecné češtině.

Autorka sama si je vědoma, že se jedná o výzkum, který nepřináší definitivní odpovědi a je tak třeba ho dále rozvíjet. Sama na závěr pokládá otázky, kterými by se další výzkum tohoto tématu měl zabývat.

Celkově konstatuji, že se jedná o práci tematicky a metodologicky v českém lingvistickém prostředí průkopnickou. Po formální stránce je práce v pořádku. Domnívám se tak, že požadavky kladené na bakalářské práce splňuje a doporučuji ji k obhajobě.

Navrhované hodnocení: **výborně až velmi dobře (podle průběhu obhajoby).**

V Praze dne 15. června 2013

Mgr. Jan Chromý, Ph.D.